Θέσεις και προτάσεις της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στα πλαίσια της διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με θέμα:

«Πλαίσιο για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα και την ενέργεια με χρονικό ορίζοντα το έτος 2030»

Τόσο σε βραχυπρόθεσμο όσο και σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) θα παραμένει λιγότερο ανταγωνιστική απέναντι στον μεγαλύτερο εμπορικό της εταίρο, τις ΗΠΑ, όσον αφορά στο κόστος της ενέργειας. Η κατάσταση αυτή διαμορφώνεται κυρίως λόγω των διαθέσιμων εκμεταλλεύσιμων φυσικών πόρων. Δεδομένου ότι η Ευρώπη αποτελεί καθαρό εισαγωγέα ενέργειας, η στρατηγική της για ένα ασφαλές, ανταγωνιστικό και βιώσιμο ενεργειακό σύστημα εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την υιοθέτηση μιας ρεαλιστικής προσέγγισης με βάση την ενεργειακή απόδοση, τη δημιουργία ανταγωνιστικών αγορών με βάση τις έξυπνες υποδομές, τη διαφοροποίηση των καυσίμων και των οδών εφοδιασμού, την αξιοποίηση συμβατικών και εναλλακτικών πηγών ενέργειας καθώς και την ερευνητική και επιχειρηματική καινοτομία. Η κάλυψη της διαφοράς του κόστους ενέργειας μεταξύ ΗΠΑ και ΕΕ αποτελεί πλέον προτεραιότητα της ΕΕ στο πλαίσιο της διεθνούς αγοράς ενέργειας και αυτό πρέπει να αποτυπώνεται ως στόχος στο κείμενο της παρούσας διαβούλευσης.

Πέραν αυτών, ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να εμφανίζουν χαρακτηριστικά «ενεργειακής νησίδας» ως αποτέλεσμα ανεπαρκών συνδέσεων των υποδομών σε σχέση με τα υπόλοιπα κράτη-μέλη της ΕΕ, κυρίως στη βόρεια και ανατολική Ευρώπη. Στον αντίποδα, σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης, οι αυξανόμενες ποσότητες ενέργειας που προκύπτουν από την εκτεταμένη διείσδυση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) διαλείπουσας λειτουργίας, δεν μπορούν να μεταφερθούν στους καταναλωτές λόγω της έλλειψης επαρκούς υποδομής. Για να υπερνικηθούν τα εν λόγω εμπόδια, απαιτούνται νέες επενδύσεις σε γραμμές μεταφοράς, διασυνδέσεις και εγκαταστάσεις αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας.

Η ΕΕ πρέπει να πραγματοποιήσει επενδύσεις σε διασυνοριακές συνδέσεις, στο πλαίσιο της οικοδόμησης της εσωτερικής αγοράς ενέργειας και της κατάργησης των «ενεργειακών νησίδων». Στην κατεύθυνση αυτή, η ενίσχυση των δια-περιφερειακών συνεργασιών, η δρομολόγηση της κατάλληλης κανονιστικής ρύθμισης και η αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων αποτελεί αδήριτη αναγκαιότητα.

Σύμφωνα με τα δεδομένα της τρέχουσας διαβούλευσης, ο ενδιάμεσος στόχος που αφορά στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% έως το 2030, αποτελεί την οικονομικώς συμφέρουσα λύση για την επίτευξη του τελικού στόχου μείωσης κατά 80-95% έως το 2050. Στην ανάλυση αυτή όμως, δεν αποτυπώνεται το μερίδιο που αναλαμβάνουν να υλοποιήσουν οι μεμονωμένοι παραγωγικοί κλάδοι καθώς και η οικονομική επιβάρυνση που

τους αντιστοιχεί. Λαμβάνοντας υπόψη την παρούσα συγκυρία της σοβαρής οικονομικής ύφεσης κυρίως στα κράτη-μέλη της νότιας Ευρώπης, θα πρέπει για τον καθορισμό των τελικών στόχων να αποτυπώνεται το οικονομικό κόστος ανά κατηγορία δραστηριότητας.

Οι αποφάσεις θα πρέπει να είναι νομικά δεσμευτικές σε όλα τα επίπεδα, εξασφαλίζοντας την ισόρροπη ανάπτυξη μεταξύ των κρατών-μελών και την αποφυγή εσωτερικού κλαδικού ανταγωνισμού σε επίπεδο ΕΕ. Ο καθορισμός διακριτών στόχων των επιμέρους οικονομικών και παραγωγικών κλάδων, εξαρτάται κυρίως από την ωριμότητα των διαθέσιμων τεχνολογικών λύσεων. Ο κλάδος της βαριάς βιομηχανίας και των αερομεταφορών, διαθέτει μηχανισμούς ελέγχου των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέσω της συμμετοχής τους στο Σύστημα Εμπορίας Εκπομπών (ETS), από τις απαιτήσεις του οποίου δρομολογούνται δράσεις και σχέδια περιορισμού τους. Η εφαρμογή περαιτέρω στόχων θα πρέπει να είναι σε πλήρη συμφωνία με το ισχύον κανονιστικό σχήμα.

Στους τομείς της μεταποίησης και των υπηρεσιών, που διέπονται από τον εμπορικό ανταγωνισμό, μπορούν να εφαρμοσθούν επιμέρους στόχοι που να αντανακλούν τις απαιτήσεις μείωσης των αερίων του θερμοκηπίου. Οι στόχοι αυτοί θα πρέπει να οδηγούν σε οικονομικά βιώσιμες λύσεις και να διέπονται από τους κανόνες αποφυγής «διαρροής άνθρακα». Στους τομείς που αφορούν τον ιδιώτη-καταναλωτή η εφαρμογή στόχων θα πρέπει να υποστηρίζεται από την παράλληλη παροχή κινήτρων, προωθώντας τον υγιή ανταγωνισμό σε μια νομοτελειακά παγκοσμιοποιημένη αγορά.

Η δημιουργία μοντέλων αγοράς στα οποία η οικονομική υποστήριξη των ΑΠΕ θα αντικαθίστανται με διαδικασίες και πρακτικές ενσωμάτωσής τους στις απαιτήσεις της πραγματικής αγοράς, μπορεί να αποτελέσει οδηγό για την επιτυχία των στόχων στο πλαίσιο των απαιτήσεων για το 2030. Για τις τεχνολογικές εφαρμογές που δεν καλύπτουν σήμερα τα κριτήρια της αγοράς, η συσχέτιση της υποστήριξης των τεχνολογιών με υφιστάμενους μηχανισμούς της αγοράς (όπως ο μηχανισμός NEP 300), μπορεί να αποτελέσει τον συνδετικό κρίκο μεταξύ της αύξησης της ωριμότητας τους με την πορεία επίτευξης των στόχων για το 2030. Επιπλέον, η αποτίμηση και ενσωμάτωση του οικονομικού ρίσκου και του πρόσθετου κόστους που αυτό συνεπάγεται για τα κράτη-μέλη της ΕΕ, σχετικά με την ασφάλεια εφοδιασμού, θα πρέπει να ενσωματωθεί στον υπολογισμό του συνολικού κόστους προώθησης των τεχνολογιών που αξιοποιούν εγχώριους ενεργειακούς πόρους (ΑΠΕ, CCS).

Παράλληλα, μέσω της δημιουργίας σαφούς κανονιστικού πλαισίου με μηχανισμούς αγοράς που να διέπονται από τεχνική και χρονική εξειδίκευση των στόχων της εσωτερικής αγοράς ενέργειας εκτιμάται ότι θα εξασφαλισθεί η απαίτηση οικονομικού κλίματος για επενδύσεις.

Όσον αφορά στη «διαρροή διοξειδίου του άνθρακα», προτείνεται η ενσωμάτωση στην αγορά πιστοποιητικών εκπομπής άνθρακα εισαγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών που εμπίπτουν στους κλάδους «διαρροής

διοξειδίου του άνθρακα» και η οικονομική αποτίμηση τους σύμφωνα με τον μέγεθος της αγοράς και το κόστος που επιμερίζεται η Ευρωπαϊκή βιομηχανία.

Αναφορικά με τις διμερείς διεθνείς σχέσεις της ΕΕ, οι δεσμευτικές ή μη αποφάσεις άλλων ανεπτυγμένων ή αναπτυσσόμενων κρατών οδηγούν στην χάραξη αντίστοιχων εσωτερικών κανόνων αγοράς, τμήμα των οποίων έχει είτε άμεση επίδραση (πχ. ηλεκτρισμός) είτε έμμεση με την προσφορά προϊόντων χωρίς να επιβαρύνονται από επιπλέον περιβαλλοντικό κόστος. Η δημιουργία εσωτερικής αγοράς με ενσωμάτωση του κόστους άνθρακα των εισαγομένων προϊόντων θα αποτελέσει κίνητρο για την μείωση της αβεβαιότητας του επιπέδου της δέσμευσης άλλων κρατών.

Παράλληλα, η εξέλιξη της αγοράς που αφορά στον πλειστηριασμό δικαιωμάτων και η αβεβαιότητα του μεγέθους των οικονομικών πόρων που θα επιτευχθούν, δημιουργεί ερωτήματα ως προς την εξασφάλιση της υποστήριξης της μεταποιητικής βιομηχανίας. Η αξιοποίηση των εσόδων των πλειστηριασμών θα πρέπει να περιλαμβάνει το σύνολο των εμπλεκομένων και επομένως και την μεταποιητική βιομηχανία στο μερίδιο που της αναλογεί. Η εισαγωγή πιστώσεων σε καινοτόμες τεχνολογίες λόγω αποφυγής εκπομπών δύναται να αποτελέσει πρόσθετο μηχανισμό στήριξης του βιομηχανικού κλάδου.

Τέλος, η ανάπτυξη έργων διασυνδέσεων και η υποστήριξη δράσεων για την εφαρμογή τεχνολογιών δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα συμβάλει στη βελτίωση της χρήσης των εγχώριων πηγών ενέργειας. Κρίνεται απαραίτητος ο καθορισμός εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού, που να ενσωματώνει τους εθνικούς στόχους μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τους σχεδιασμούς ανάπτυξης των ΑΠΕ και να θέτει συνολικά σε εθνικό επίπεδο τους στόχους, τα υποστηρικτικά μέσα δράσεων και την διασφάλιση των απαραίτητων πόρων για την υλοποίηση των στόχων μείωσης εκπομπών και χρήσεις εγχώριων ενεργειακών πόρων.

Ο Περιφερειάρχης Δυτικής Μακεδονίας

Γεώργιος Δακής